

Time: 2 ½ hours

Marks : 75

Regulas

N.B: 1. Answer all questions as per instructions.**2. Marks are as indicated at the right side of the question****1. Answer briefly any 6****12 marks**

- According to Kelson what is a norm?
- What are the elements of a State?
- What do you understand by remedial justice?
- What is Holmes' view on law?
- Explain land as property.
- What is an uninheritable right? Explain with example
- What are possessory remedies?
- What is a decision per incuriam?

2. Write brief notes on any two**12 marks**

- Classification of Law
- Binding Precedents
- Natural law theory
- Sources of obligations

3. Answer the questions that follow the situation. Answer any two of the four.**12 marks**

- In a matter before the highest court, State took the defence in respect of detention for terrorism that it is the creation of God and is above human laws; state has absolute authority to act in order to protect the land and people.
 - What is the basis of the claim of the State? State and explain.
 - Is it tenable in a constitutional democracy? Substantiate.
- A custom in a village allows only males to inherit immovable property. Women in that village are agitating the issue before the court.
 - What is custom? Distinguish it from usage.
 - Whether such a custom is valid in modern law?
- H L A Hart defined law as a system of primary and secondary rules.
 - What according to Hart are secondary rules?
 - Why is law obeyed according to him?
- Part III of the Constitution guarantees several rights. A few rights like right to education, public assistance are recognized in directive principles in Part IV also.
 - Rights in Part III are perfect while rights in Part IV are imperfect: Verify the correctness of this statement.
 - Give examples of rights in Part III that are transferable rights.

4. Provide detailed answers to any questions-

39 marks

- a. Explain the theories of corporate personality.
 - b. 'Via tria, via tuta' - explain the basic tenets of historical school.
 - c. Discuss legislation as a source of law bringing out importance of statutory interpretation.
 - d. What is jurisprudence? Explain the nature, scope, and significance of jurisprudence.
 - e. Explain 'judicial Authority' as a right in the wider sense of the term. (Hofieldian Analysis)
-

वेळ: २ ½ तास

गुण: ७५

सूचना: 1. सर्व प्रश्नांचे उत्तरे प्रश्नपत्रिकेतील दिलेल्या सूचनांनुसार लिहा.

2. प्रत्येक प्रश्नासमोरील उजव्या बाजूस दिलेले गुण लक्षात घ्या.

प्र.१ खालीलपैकी कोणतेही सहा प्रश्न थोडक्यात उत्तर द्या:

(१२ गुण)

- अ) केलसन यांच्या मते नॉर्म म्हणजे काय?
- ब) राज्याचे घटक कोणते आहेत?
- क) उपचारात्मक न्याय म्हणजे काय समजता?
- ड) होम्स यांच्या मते कायदा काय आहे?
- ई) मालमत्तेच्या स्वरूपात जमीन स्पष्ट करा.
- फ) वारसा न मिळणारा हक्क म्हणजे काय? उदाहरणासह स्पष्ट करा.
- ग) ताबा संरक्षण उपाय कोणते आहेत?
- ह) 'पर इनक्युरियम' (Per Incuriam) निर्णय म्हणजे काय?

प्र.२ खालीलपैकी कोणत्याही दोन विषयांवर थोडक्यात टिपा लिहा:

(१२ गुण)

- अ) कायद्याचे वर्गीकरण
- ब) बंधनकारक नजीर
- क) नैसर्गिक कायद्याचा सिद्धांत
- ड) बंधनांचे स्रोत

प्र.३ खालील परिस्थितीनुसार प्रश्नांची उत्तरे द्या. चारपैकी कोणतेही दोन सोडवा:

(१२ गुण)

- अ) सर्वोच्च न्यायालयासमोर एका प्रकरणात, राज्याने दहशतवादावरील अटकेसंदर्भात असा बचाव केला की तो देवाची निर्मिती आहे आणि मानवी कायद्यापेक्षा वरचा आहे; त्यामुळे लोक व देशाच्या संरक्षणासाठी राज्याला पूर्ण अधिकार आहे.
- १) राज्याच्या दाव्याचा आधार काय आहे? स्पष्ट करा.
- २) हा दावा घटनात्मक लोकशाहीत ग्राह्य आहे का? कारणांसह स्पष्ट करा.
- ब) एका गावात असा प्रघात आहे की फक्त पुरुषांना स्थावर मालमत्तेचा वारसा मिळतो. त्या गावातील महिलांनी न्यायालयात या विरोधात आंदोलन केले आहे.
- १) प्रथा म्हणजे काय? ती (वापर/रूढी) पासून कशी वेगळी आहे?
- २) आधुनिक कायद्यानुसार अशी प्रथा वैध आहे का?

क) एच. एल. ए. हार्ट यांनी कायद्याची व्याख्या प्राथमिक नियम आणि द्वितीयक नियम च्या प्रणाली म्हणून केली आहे.

१) Hart यांच्या मते द्वितीयक नियम म्हणजे काय?

२) त्यांच्या मते लोक कायद्याचे पालन का करतात?

ड) भारताच्या राज्यघटनेच्या भाग III मध्ये मूलभूत अधिकार दिले आहेत. काही अधिकार जसे शिक्षणाचा हक्क, सार्वजनिक सहाय्य हे भाग IV (मार्गदर्शक तत्वे) मध्येही नमूद आहेत.

१) भाग तीन मधील हक्क पूर्ण हक्क आहेत आणि भाग चार मधील अपूर्ण हक्क आहेत — या विधानाची सत्यता तपासा.

२) भाग III मधील हस्तांतरणीय हक्क ची उदाहरणे द्या.

प्र.४ खालीलपैकी कोणतेही तीन प्रश्न सविस्तर उत्तर द्या:

(३९ गुण)

अ) कंपनी व्यक्तिमत्त्व चे सिद्धांत स्पष्ट करा.

ब) "सुपरिचित रस्ता (मार्ग) हा सुरक्षित रस्ता असतो." 'Via tria, via tuta' — ऐतिहासिक शाळेचे मूलभूत तत्वे स्पष्ट करा.

क) कायद्याचा स्रोत म्हणून विधीमंडळीनिर्मित कायदा स्पष्ट करा व कायद्याचे अर्थ लावणे याचे महत्त्व सांगा.

ड) न्यायतत्त्वज्ञान म्हणजे काय? त्याचे स्वरूप, व्याप्ती आणि महत्त्व स्पष्ट करा.

ई) होहफेलडीय विश्लेषणानुसार व्यापक अर्थाने न्यायिक अधिकार स्पष्ट करा.